

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 уз 4/2020
20.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца др АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Парлаћ, адвокат из ..., против туженог Завода за трансфузију крви Војводине из Новог Сада, кога заступа Зоран Алексић, адвокат из ..., у поступку судске заштите узбуњивача, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 уз 1/20 од 12.05.2020. године, у седници одржаној 20.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 уз 1/20 од 12.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П уз 5/16 од 25.01.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је захтевао да се утврди да је тужени према тужиоцу предузео штетну радњу у вези са узбуњивањем на начин што је 09.02.2016. године одбио тужиочеву молбу за учествовање на јавној расправи о Закону о трансфузиолошкој делатности одржаној у Београду, што је 19.02.2016. године донео одлуку о разрешењу тужиоца са дужности помоћника директора за ... и тако што је 19.02.2016. године тужиоцу понудио на потписивање анекс уговора о раду којим је тужилац распоређен на радно место лекара специјалисте трансфузиолога у служби за ... са датумом 23.02.2016. године, те да се наложи туженом заводу да отклони последице штетне радње тако што ће му на име материјалне штете исплатити 40.000,00 динара са затезном каматом почев од подношења тужбе до исплате, што ће почев од доношења пресуде тужиоцу обрачунати и исплаћивати месечну зарату обрачунату са коефицијентом 31,86 и на тако добијени износ обрачунати и исплатити припадајуће накнаде, порезе и доприносе, да се туженом заводу забрани вршење и понављање штетне радње према тужиоцу као узбуњивачу под претњом извршења и да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа исплати 30.000,00 динара са затезном каматом почев од доношења пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу повећаном допунским решењем од 04.12.2019. године.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 уз 1/20 од 12.05.2020. године су одбијене жалбе тужиоца и потврђена првостепена пресуда и допунско решење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац др АА је лекар специјалиста трансфузиолог запослен у Заводу за трансфузију крви Војводине. Проф. др ББ је решењем Владе Аутономне покрајине Војводине од 26.02.2014. године именована за директора тог завода. Тужилац је на основу уговора о раду од 26.04.2012. године, анекса уговора од 16.08.2013. године и одлуке од 16.08.2013. године био постављен на дужност помоћника директора за ... у истом заводу. На седници Управног одбора Завода за трансфузију крви Војводине одржаној 26.09.2014. године председница Управног одбора ВВ је предложила члановима да се на гласање стави предлог за повећање зараде директорки завода др ББ у износу од 30% уз образложење да је директорка као лекар именовањем за директора завода излази из дежурстава што јој умањује приходе. Управни одбор завода је на седници одржаној 28.09.2014. године једногласно донео одлуку о увећању зараде директорки од 30% почев од 01.09.2014. године. Тужилац се 02.06.2015. године у електронској форми обратио Агенцији за борбу против корупције захтевом за заштиту узбуњивања и описом случаја који је везан за исплате које је Завод за трансфузију крви Војводине извршио добављачу „ГГ“ ДОО због сумње да се наводно радило о договореној исплати у којој је завод одлуком директорке исплатио добављачу „ГГ“ главницу дуга, а да је износ камате директорка задржала за себе. Агенција за борбу против корупције је 27.08.2015. године обавестила тужиоца да није надлежна да поступа у вези са његовом представком од 02.06.2015. године већ ју је проследила Вишем тужилаштву у Новом Саду које је 29.09.2015. године упутило захтев тужиоцу да је допуни ради описа радње евентуалног кривичног дела. Тим поводом се тужилац 09.10.2015. године обратио Управном одбору завода, а 16.10.2015. године Надзорном одбору завода ради достављања информације везаних за исплату дуга добављачу ДОО „ГГ“. Тужилац је 24.09.2015. године упутио допис Покрајинском секретаријату за здравство и социјалну заштиту покрајинском секретару проф. ДД у коме је између осталог, навео и поставио питање око употребе службеног возила од стране директорке Завода за трансфузију крви Војводине и ванредно повећања зараде овој директорки. Затим је 16.10.2015. године упутио допис Надзорном одбору туженог завода који између осталог, садржи и захтев за образложење по основу ког нормативног акта је Управни одбор завода имао право да директорки ванредно повећа плату и ко је директорки дозволио употребу службеног возила. Управни одбор је на седници одржаној 17.12.2015. године између осталог, расправљао о потреби доношења Правилника о поступку унутрашњег узбуњивања, а затим донео једногласну одлуку којим је донео такав правилник и доставио Управном одбору као радни материјал. На истој седници је расправљано и о одлуци о ванредном увећању зараде директорки. На предлог председнице Управног одбора, Управни одбор је једногласно донео закључке да се до наредне седнице припреми и достави Правилник о критеријумима и поступку за исплату увећане плате – стимулације, Правилник о условима и начину коришћења службених возила завода и задужен директор Завода за трансфузију крви Војводине да поступи по овим закључцима. Како је на истој седници утврђено да нема основа за повећање плате директорки, то је Управни одбор

једногласно донео одлуку којом је укинуо претходну одлуку о увећању зараде директорки која је постала коначна даном доношења решења. Агенција за борбу против корупције је 08.02.2016. године упутила одговор др АА везано за његову представку поводом које је Агенција затражила од Министарства финансија, Одељења за буџетску инспекцију да провери основаност навода из представке. То Министарство је уврстило Завод за трансфузију крви Војводине у предлог програма и плана рада буџетске инспекције за 2016. годину. Тужилац је 13.02.2016. године Агенцији за борбу против корупције поднео представку против директорке завода у којој је дао опис случаја према коме директорка врши злоупотребу службеног положаја у виду повећања плате на који начин је оштетила Завод за трансфузију крви Војводине за 379.759,99 динара као и да је вршила злоупотребу везано за употребу службеног возила, јер иако је имала возача у исто време је примала путне трошкове или ГСП маркицу. Тужилац се 09.02.2016. године обратио молбом директорки завода да му одобри присуство о јавној расправи о предлогу новог Закона о трансфузиолошкој делатности која се истог дана одржавала у Београду, на коју му је одговорено да му неће бити удовољено јер је већ присуствовао јавној расправи у вези нацрта овог закона, као и да је његово радно ангажовање неопходно у заводу због чега нема потребе за присуством на јавној расправи у Београду.

Тужени Завод за трансфузију крви Војводине је 05.02.2016. године донео Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији послова овог Завода који је ступио на снагу 19.02.2016. године. На овај Правилник је Министарство здравља у складу са Законом о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору дало сагласност дана 05.02.2016. године. Према овом правилнику брисано је радно место са називом помоћник директора за Због тога је директорка туженог 19.02.2016. године донела решење којим се запослени доктор АА разрешава дужности помоћника директора за ... која одлука ступа на снагу даном доношења. Истог дана тужиоцу је достављено обавештење – понуда уз анекс уговора о раду о разлозима за анекс у коме је све то наведено. Анекс уговора о раду између послодавца и запосленог закључен је 23.02.2016. године којим се бришу послови радног места помоћника директора за ..., мења се коефицијент радног места за исплату и обрачуна зараде тако да сада гласи 29,82 и примењује се од 19.02.2016. године. Решењем Покрајинске владе од 28.02.2018. године директорки ББ је престала дужност директора Завода за трансфузију крви Војводине због истека мандата.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили захтев тужиоца.

Према Закону о заштити узбуњивача („Службени гласник РС“ број 128/14) узбуњивање је откривање информације о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину као и ради спречавања штете великих размера (члан 2. тачка 1). Право на заштиту узбуњивача прописано је чланом 5. по коме узбуњивач има право на заштиту у складу са законом ако: 1) изврши узбуњивање код послодавца, овлашћеног органа или јавности на начин прописан законом; 2) открије информације из члана 2. тачка 1. овог закона у року од једне године од дана сазнања за извршену радњу због које врши узбуњивање а најкасније у року од 10 година од дана извршења те радње; 3) би у тренутку узбуњивања на основу расположивих података у истинитост информације поверовало лице са просечним знањем и искуством као и узбуњивач. Чланом 12. истог закона прописане су врсте узбуњивања. По наведеној одредби узбуњивање може бити унутрашње, спољашње или

узбуњивање јавности. Унутрашње узбуњивање је откривање информација послодавцу. Спољашње узбуњивање је откривање информација овлашћеном органу. Узбуњивање јавности је откривање информације средствима јавног информисања путем интернета на јавним скуповима или на други начин којим се обавештење може учинити доступним јавности.

Из цитираних одредби произлази да узбуњивач остварује право на заштиту ако докаже да је открио информацију о узбуњивању у року од годину дана од дана сазнања за извршену радњу због које врши узбуњивање.

У конкретном случају, тужилац је дописима послатим на разне адресе указивао да директорка завода прима неосновано увећану плату и да злоупотребљава службену употребу возила. До повећања плате дошло је на седници Управног одбора 26.09.2014. године, али се тужилац у току поступка није могао изјаснити о датуму сазнања за ово повећање, па су нижестепени судови правилно закључили да онда то најраније може бити дан после седнице Управног одбора односно 27.09.2014. године. У погледу ових околности тужилац је поднео представку Агенцији за борбу против корупције (спољашње узбуњивање) али у току поступка није доказао датум њеног слања и достављања, због чега су нижестепени судови правилно закључили према одговору Агенције тужиоцу 08.02.2016. године да је ова представка могла бити написана најраније 25.12.2015. године, што све упућује на закључак да је то дуже од годину дана од дана доношења одлуке о увећању зараде директорки.

У погледу злоупотребе права на коришћење службеног возила, тужилац је изјавио да је за ову околност знао од самог почетка по ступању на дужност директорке (26.02.2014. године) а допис Покрајинском секретаријату за здравство и социјалну заштиту упутио је 24.09.2015. године. С обзиром да је тужилац пропустио рокове прописане законом, то не може остваривати право на заштиту у складу са Законом о заштити узбуњивача како то правилно закључују нижестепени судови. Због тога нису основани ревизијски наводи којима се указује на погрешну примену материјалног права.

На основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић